

Verklaring van het Ministerie van Economische Zaken en het Ministerie van Buitenlandse zaken over het ontmoedigingsbeleid ten aanzien van Birma

Inleiding

Met het oog op de zorgwekkende politieke - en mensenrechtensituatie in Birma ontmoedigt de Nederlandse regering Nederlandse economische activiteiten in dit land.

Aanleiding is de veroordeling door de International Labour Organisation (ILO) in juni 2000 van de grootschalige praktijk van dwangarbeid waaraan het militaire regime van Birma zich schuldig maakt. Als onderdeel van een aantal bij resolutie opgelegde maatregelen jegens Birma heeft de ILO haar lidstaten opgeroepen hun betrekkingen met Birma te herzien.

De Nederlandse regering heeft aangegeven alle economische activiteiten van Nederlandse bedrijven in Birma te zullen ontmoedigen. Naast handel en investeringen betreft dit ook de dienstensector, waaronder toerisme. Nederlandse bedrijven en personen dienen zich ervan bewust te zijn dat infrastructurele en toeristische voorzieningen waarvan zij bij handel, investeringen of toerisme in Birma gebruik maken (vliegvelden, wegen, hotels, attracties etc.), met dwangarbeid kunnen zijn aangelegd. De regering hoopt dan ook dat Nederlandse bedrijven en personen afzien van economische activiteiten in Birma en dat zij die er nog actief zijn, hun activiteiten zullen heroverwegen.

Praktische invulling van het ontmoedigingsbeleid

De Nederlandse regering geeft inhoud aan het ontmoedigingsbeleid door:

1. Het handels- en investeringsinstrumentarium niet voor Birma open te stellen;
2. Bedrijven en personen in het algemeen te informeren over de situatie in Birma (o.a. via de websites van de ministeries van Economische Zaken en Buitenlandse Zaken);
3. In directe contacten met bedrijven en personen die economische activiteiten in Birma ontplooiën, of dat overwegen, de actieve dialoog aan te gaan teneinde zulke activiteiten te ontmoedigen;
4. Aan te dringen op het maatschappelijk verantwoord gedrag van bedrijven, waarbij de OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen het uitgangspunt vormen;

5. Medewerking aan initiatieven van derden te verlenen waardoor de dialoog tussen overheid, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties wordt voortgezet (bijv. medewerking en ondersteuning verlenen aan conferenties).

Het beleid van de Europese Unie (EU)

Naast dit ontmoedigingsbeleid is sinds langere tijd een aantal EU-sancties jegens Birma van kracht. Deze houden in:

1. Een verbod op militaire betrekkingen;
 2. Een wapenembargo;
 3. Een verbod op niet-humanitaire steun en ontwikkelingssamenwerking, met uitzondering van steun die de bescherming van mensenrechten en democratisering bevordert of steun via NGO's ter ondersteuning van de armoedebestrijding, de volksgezondheid en basisonderwijs;
 4. Een visumverbod voor hoge vertegenwoordigers van het militaire regime, staatsbedrijven en andere economische belangengroepen of ondernemingen van het regime, alsmede gezagsdragers uit de toeristensector;
 5. Een bevrozing van de tegoeden van de personen voor wie het visumverbod geldt;
 6. Een verbod op politieke en hoge ambtelijke bezoeken.
- Verder ontmoedigt de EU sinds 1998 toerisme naar Birma.

Individuele verantwoordelijkheid van bedrijven

Het ontmoedigingsbeleid is geen formeel verbod maar een oproep van de regering om geen economische activiteiten in Birma te ontplooiën. Hoe bedrijven gehoor geven aan deze oproep blijft hun individuele verantwoordelijkheid. De regering kan bedrijven die ondanks de oproep wel actief blijven in Birma, daar echter wel op aanspreken. Dit gebeurt bijvoorbeeld in de toeristensector. Sommige reisorganisaties gaan ondanks het regeringsbeleid door met het organiseren van toeristisch bezoek aan Birma. De Staatssecretaris van Economische Zaken spreekt de reisbranche hier direct op aan door te wijzen op het beleid van Nederland en de EU. Voor zover reisorganisaties er toch voor kiezen om in Birma actief te blijven, verzoekt de Staatssecretaris hen er op toe te zien dat hun activiteiten zoveel mogelijk ten goede komen aan de verbetering van de mensenrechten en politieke situatie in het land. Dit kunnen reisorganisaties bijvoorbeeld doen door toeristen via hun websites of brochures daarover te informeren, hen in te lichten over het Nederlandse en EU-beleid, en door het gebruik van infrastructuur die met dwangarbeid is aangelegd, te vermijden.

Op vergelijkbare wijze worden ook andere sectoren die ondanks het ontmoedigingsbeleid actief zijn in Birma, aangespoord om zich te informeren over de situatie in het land, middelen in te zetten die de verbetering van de politieke en mensenrechtensituatie ten goede komen, en het gebruik van met dwangarbeid aangelegde infrastructuur te vermijden.

Het Nationaal Contactpunt (NCP) heeft reisorganisaties die actief zijn in Birma, een zelfde advies gegeven. Het NCP is verantwoordelijk voor de uitvoering van de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen. Deze internationale richtlijnen worden door Nederland en 35 geïndustrialiseerde landen onderschreven. Zij maken duidelijk wat overheden wereldwijd verwachten van het gedrag van ondernemingen op onder meer het gebied van mensenrechten. Het NCP heeft tot nu toe twee vragen over de activiteiten van Nederlandse ondernemingen in Birma behandeld, waaronder die van de toeristensector. In dit laatste geval kwam het NCP tot de conclusie dat reisorganisaties die ondanks het ontmoedigingsbeleid reizen naar Birma organiseren, er goed aan doen om zich te richten op kleinschalig toerisme (d.w.z. geen gebruik maken van staatshotels; evenmin van staatsgidsen), om met dwangarbeid tot stand gekomen c.q. onderhouden plaatsen te vermijden en om (potentiële) toeristen goed te informeren over de politieke- en mensenrechtensituatie in het land.

Achtergrondinformatie

Voor informatie over de OESO-richtlijnen en het NCP wordt verwezen naar: www.oesorichtlijnen.nl

Voor meer informatie over het ontmoedigingsbeleid kan men contact opnemen met het ministerie van Economische Zaken of met Buitenlandse Zaken.

In onderstaande documenten vindt u informatie over het beleid van de Nederlandse overheid ten aanzien van Birma aan de hand van antwoorden op Kamervragen:

1. Kamervragen met antwoord 2001-2002 nr. 79, Tweede Kamer. Vragen van de leden Verhagen en Van Ardenne-van der Hoeven (beiden CDA) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken over het *Nederlandse beleid ten aanzien van Burma*. (Ingezonden 5 september 2001)
2. Kamervragen met antwoord 2001-2002, nr. 1087, Tweede Kamer. Vragen van de leden Hoekema (D66) en Koenders (PvdA) aan de minister van Buitenlandse Zaken en aan de staatssecretaris van Economische Zaken over de *Nederlandse activiteiten in Birma*. (Ingezonden 9 april 2002)

3. Kamervragen met antwoord 2002-2003, nr. 158, Tweede Kamer. Vragen van de leden Koenders (PvdA) en De Graaf (D66) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Buitenlandse Zaken (Ontwikkelingssamenwerking) en de staatssecretaris van Economische Zaken over de *Britse oliemaatschappij Premier Oil te Birma*. (Ingezonden 24 september 2002)
4. Kamervragen met antwoord 2002-2003, nr. 452, Tweede Kamer. Vragen van de leden Th. C. de Graaf (D66) en Koenders (PvdA) aan de minister van Buitenlandse Zaken en de staatssecretaris van Economische Zaken over het *ontmoedigingsbeleid inzake investeringen in Birma*. (Ingezonden 8 november 2002)
5. Kamervragen met antwoord 2002-2003, nr. 946, Tweede Kamer. Vragen van de leden Çörüz en Van Vroonhoven-Kok (beiden CDA) aan de ministers van Buitenlandse Zaken en voor Vreemdelingenzaken en Integratie over het *Nederlandse beleid inzake Birma*. (Ingezonden 4 februari 2003)